

บทความ “Why Japanese Kids Can Walk to School Alone”

“ทำไมเด็กญี่ปุ่นสามารถเดินไปโรงเรียนด้วยตัวเองได้”

แม้กระทั่งเมืองใหญ่อย่างโตเกียว เด็กเล็กก็ขึ้นรถไฟใต้ดินและวิ่งไปทำธุระต่างๆได้ด้วยตัวเอง มีเหตุผลมากมายที่ทำให้เป็นเช่นนั้นได้ด้วยการขับเคลื่อนต่าง ๆ เหล่านี้

เป็นเรื่องปกติที่จะเห็นเด็กๆในระบบขนส่งมวลชนของญี่ปุ่น : กลุ่มเด็กๆบนตู้รถไฟคนเดียวหรือกลุ่มเล็กๆกำลังมองหาที่นั่งบนตู้โดยสาร

พวกเขาใส่ถุงเท้ายาวถึงเข่า ใส่ชุดเรียบร้อยกับรองเท้าหนัง จั๊มเปอร์ลายสก๊อต หมวกปีกกว้างมีสายรัดได้คาง มีบัตรผ่านรถไฟติดอยู่ที่เป้สะพายหลัง เด็กเล็กเหล่านี้มีอายุระหว่าง 6-7 ปี ในระหว่างทางไป-กลับโรงเรียน จะมีสายตาของผู้คนคอยสอดส่องพิทักษ์ความปลอดภัยให้

รายการทีวีโชว์ยอดนิยมที่ชื่อ Hajimete no Otsukai หรือ My First Errand รูปแบบของรายการคือให้เด็กเล็ก 2 หรือ 3 คนถูกส่งไปทำธุระต่างๆให้กับครอบครัว ขณะที่มีความไม่แน่นอนหลายอย่างในการไปร้านผักหรือร้านเบเกอรี่ การปฏิบัติภารกิจของเด็กๆจะถูกทีมงานบันทึกวิดีโอไว้ โดยรายการนี้ถูกฉายมากกว่า 25 ปีแล้ว

สองพี่น้องกำลังมุ่งหน้าไปซื้อผักครั้งแรกใน *My First Errand*

ไคโตะ อายุ 12 ปี อาศัยอยู่ในโตเกียว ได้ขึ้นรถไฟไปกลับด้วยตัวเองระหว่างบ้านของพ่อแม่ของเขา ซึ่งเป็นผู้ปกครองของเขาทั้งคู่ ตั้งแต่อายุ 9 ขวบ “ครั้งแรกก็รู้สึกกังวลนิดๆ” เขายอมรับ “แม้ว่าผมเคยนั่งรถไฟคนเดียวมาแล้ว แต่ก็ยังกังวลนิดๆอยู่ดี”

ตอนนี้มันเป็นเรื่องง่าย พ่อแม่ของเขาติดในตอนแรกเหมือนกัน แต่พวกเขาต้องเดินไปข้างหน้าเพราะพวกเขารู้สึกว่าเขาโตพอ และมีเด็กคนอื่น ๆ จำนวนมากก็ทำได้อย่างปลอดภัย

“พูดตรงๆเลยว่า สิ่งที่คุณจำคิดในเวลานั้นก็คือรถไฟมีความปลอดภัย ตรงเวลา และใช้งานง่าย และเขาเป็นเด็กที่ฉลาดทีเดียว” แม่เลี้ยงโคโตะกล่าว (พ่อแม่ของเขาขอไม่ให้เผยแพร่ชื่อบุคคลและชื่อของพวกเขาเพื่อประโยชน์ของความเป็นส่วนตัว)

“ฉันนั่งรถไฟเองตั้งแต่อายุน้อยกว่าเขาในโตเกียว” แม่เลี้ยงของโคโตะพูด “เราไม่มีโทรศัพท์มือถือในตอนนั้น แต่ฉันยังคงเดินทางจากจุด A ไปยังจุด B ด้วยรถไฟ ถ้าตอนนี้เขาหลงทาง เขาก็ใช้โทรศัพท์มือถือโทรกลับมาได้”

เป็นระดับของอิสรภาพในการพึ่งพาตัวเองที่ไม่น่าเชื่อ นี่ไม่ใช่แค่การพึ่งพาตัวเองได้ แต่ในความจริง ก็คือการเชื่อมั่นที่จะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน จากคำพูดของ Dwayne Dixon นักมานุษยวิทยาวัฒนธรรมผู้เขียนวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของเขาในวัยรุ่นญี่ปุ่น กล่าวว่า “เด็กญี่ปุ่นเรียนรู้ตั้งแต่เด็กเล็กๆแล้ว ในเรื่องทัศนคติที่คนทุกคนสามารถร้องขอความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้”

ข้อสันนิษฐานนี้ได้รับการสนับสนุนจากที่โรงเรียน ที่ซึ่งเด็กจะผลักดันทำความสะอาดและเสิร์ฟอาหารเที่ยงเอง แทนที่จะอาศัยพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว สิ่งนี้ถูกส่งผลกระทบไปถึงการใช้แรงงานด้านอื่น ๆ และคาดหวังว่าจะหมุนเวียนไปเรื่อยๆ ขณะที่ยังคงสอนทุกคนให้ทำความสะอาดห้องน้ำแทนพนักงานดูแลอีกด้วย” Dixon กล่าว

ความรับผิดชอบสำหรับพื้นที่ที่ใช้ร่วมกันหมายถึงว่า เด็กมีความภาคภูมิใจในการเป็นเจ้าของและเข้าใจในวิธีการที่เป็นรูปธรรม ผลลัพธ์จากความเป็นระเบียบที่มาจากการที่พวกเขาได้ทำความสะอาดด้วยตัวเอง จรรยาบรรณเช่นนี้จะขยายไปยังพื้นที่สาธารณะมากขึ้นในวงกว้าง (เหตุผลหนึ่งที่ถนนทั่วไปในญี่ปุ่นสะอาดสะอ้าน) เด็กที่ออกไปในที่สาธารณะจะรู้ว่าเขาสามารถพึ่งพากลุ่มคนอื่น ๆ ช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉินได้

ญี่ปุ่นมีอัตราอาชญากรรมต่ำ ซึ่งแน่นอนว่าเหตุผลสำคัญก็คือแต่ละครอบครัวมีความมั่นใจในการส่งลูกๆ ของพวกเขาออกไปข้างนอกเพียงลำพัง แต่พื้นที่ชุมชนขนาดเล็กและวัฒนธรรมการเดินและการขนส่งก็ยังส่งเสริมให้มีความปลอดภัยด้วย บางทีสิ่งที่สำคัญก็คือ แคร์สีกว่าปลอดภัยเท่านั้นเอง

“พื้นที่สาธารณะจะถูกปรับขนาดให้ดีกว่าเดิมมาก ช่องว่างระหว่างคนก็จะถูกควบคุมทั้งความคล่องตัวและความรวดเร็วด้วย” Dixon เขียนไว้ว่า เมืองต่างๆ ในญี่ปุ่น ผู้คนจะคุ้นเคยกับการเดินในทุกพื้นที่และการขนส่งมวลชนมากกว่าการใช้รถยนต์ส่วนตัว ในโตเกียว ครึ่งหนึ่งของการสัญจรจะเป็นรถไฟหรือรถโดยสาร อีก 1 ใน 4 เป็นการเดินเท้า คนขับรถจะใช้ถนนร่วมกับคนเดินเท้าและรถจักรยานแบบยอมให้คนเดินเท้าหรือจักรยานก่อน

แม่เลี้ยงของโคโตะบอกว่า เธอจะไม่ยอมให้เด็ก 9 ขวบขึ้นรถไฟเพียงลำพังในลอนดอนหรือนิวยอร์กหรือนอกจากที่โตเกียวเท่านั้น ไม่ใช่รถไฟใต้ดินของโตเกียวไม่มีความเสี่ยง ยังมีตัวอย่างของปัญหาของผู้หญิงและเด็กหญิงถูกล่วงละเมิดอยู่ ซึ่งนำไปสู่การเปิดตัวรถยนต์สำหรับผู้หญิงโดยเฉพาะขึ้นในปี 2000 หลายๆ เมืองเด็กก็ยังขึ้นรถไฟไปโรงเรียนและทำธุระต่างๆ ในย่านที่พักอาศัยโดยไม่ต้องมีการสอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิด

การที่ปล่อยให้พวกเขาเด็กๆ มีอิสระเช่นนี้ ครอบครัวของพวกเขามีความไว้วางใจอย่างมีนัยสำคัญไม่ใช่แค่ลูกๆ ของพวกเขาเท่านั้น แต่รวมถึงสังคมทั้งหมดด้วย “เด็กๆ ทั้งหลายพึ่งพาตัวเองได้อย่างสมบูรณ์” Dixon ให้ข้อสังเกตว่า “แต่สิ่งที่ผมสงสัยว่าชาวตะวันตกจะทิ้งมากก็คือความรู้สึกเชื่อมั่นและความร่วมมือร่วมใจของคนญี่ปุ่นที่มักเกิดขึ้นโดยไม่ต้องพูดหรือไม่ต้องเรียกร้องใดๆ”

ที่มา

http://www.theatlantic.com/technology/archive/2015/10/why-japanese-kids-can-walk-to-school-alone/408475/?utm_source=atlfb

-สุรเชษฐ์ ศรีโคร -แปล